

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**BİRİNCİ BÖLÜM
KARAR****G.Ç. BAŞVURUSU**

Başvuru Numarası : 2021/64569
Karar Tarihi : 14/10/2025

Başkan : Hasan Tahsin GÖKCAN
Üyeler : Recai AKYEL
Yusuf Şevki HAKYEMEZ
İrfan FİDAN
Yılmaz AKÇİL
Raportör : Ekin ÇANKAL
Başvurucu : G.Ç.
Vekili : Av. Meral BOLAT AKŞEN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, öğrencisi olduğu üniversitenin rektörünü protesto ederken sergilediği tutum sebebiyle hakkında önleyici tedbir kararı verilmesinin başvuruçunun toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkını ihlal ettiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 24/12/2021 tarihinde yapılmıştır. Komisyon, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir.

3. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

4. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:

5. Başvurucu, Boğaziçi Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümünde öğrenim görmekte olan bir kadındır.

6. 2/1/2021 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanı kararıyla Boğaziçi Üniversitesi rektörlüğüne M.B. getirilmiştir. Daha önce siyasi faaliyetlerde bulunduğu ve Boğaziçi Üniversitesi geleneğinden olmayan ilk rektör olduğu gibi gerekçelerle 4/1/2021 tarihi itibarıyla üniversite öğrencileri, akademik kadro ve sivil toplum kuruluşları M.B.nin rektör olarak atanmasını protesto etmeye başlamıştır. M.B. 15/7/2021 tarihli Cumhurbaşkanı kararı ile rektörlük görevinden alınmıştır.

7. M.B.nin görevden alınması üzerine rektör vekili olarak atanan M.N.İ., 21/8/2021 tarihinde Boğaziçi Üniversitesi rektörü olarak atanmıştır. M.N.İ., Boğaziçi Üniversitesi öğretim üyeleri tarafından yapılan ve rektör adayı olarak yaklaşık yirmi akademisyenin dâhil edildiği bir güven oylamasında yüzde doksanın üzerinde karşıoy almıştır. Bu nedenle M.N.İ.nin rektör olarak atanması akademisyenlerden tepki toplamıştır. Hâlen Boğaziçi Üniversitesi rektörü olan M.N.İ., öğrenciler ve akademisyenlerin katılımıyla gerçekleşen protestoların hedefi olmuştur. Başvurucu da çeşitli tarihlerde, anılan protesto gösterilerine katılmıştır.

8. Başvuru formunda protestoların nedeninin rektörün demokratik yollarla ve seçimle belirlenmesi, Üniversitenin modern, bilim ve fenne dayalı, insan haklarına saygılı, özgür ortamını muhafaza etmesi olduğu ifade edilmiştir.

9. Söz konusu protestoların devam ettiği 4/10/2021 tarihinde, M.N.İ.nin Rektörlük binasından çıktığı esnada bazı öğrencilerin makam aracının önünde durduğu gerekçesiyle güvenlik güçleri öğrencilere müdahale etmiş ve arbeye yaşanmıştır. Yaşanan olaylar sonrasında M.N.İ., Rektörlük binası yakınındaki öğrenciler aleyhine şikâyet dilekçesi sunmuştur. Başvurucunun da aralarında bulunduğu öğrenciler hakkında görülen ceza davası Asliye Ceza Mahkemesi nezdinde devam etmektedir. Başvurucu ve pek çok öğrenci aleyhine ayrıca disiplin soruşturması da başlatılmıştır.

10. Bunlara ilaveten M.N.İ., Aile Mahkemesine sunduğu dilekçe ile başvurucu aleyhine 8/3/2012 tarihli ve 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'a dayanarak önleyici tedbir kararı verilmesini talep etmiştir. Tedbir talep eden M.N.İ., kendisi aleyhine ısrarlı şekilde taciz boyutuna varan beyanlar sarf edildiğini, kendisine hakaret ve iftira edildiğini iddia etmiştir. Dilekçeye 4/10/2021 günü gerçekleşen olayla ilgili video görüntüleri ve polis tutanakları delil olarak eklenmiştir.

11. İstanbul Aile Mahkemesi gerekçeli kararında, 6284 sayılı Kanun'un 1. maddesine atıf yapmış, mezkûr Kanun uyarınca M.N.İ.nin ısrarlı takip mağduru olduğunu değerlendirmiş, Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine dayanarak başvurucu aleyhine önleyici tedbir uygulanmasına karar vermiştir. Böylelikle başvurunun M.N.İ.ye karşı bir ay süre ile şiddet tehdidi, hakaret, aşağılama veya küçük düşürmeyi içeren söz ve davranışlarda bulunmamasına hükmedilmiştir.

12. Karara itiraz eden başvurunun itirazı, yetkili Aile Mahkemesi tarafından kesin olarak reddedilmiştir. İtirazın reddine dair kararın gerekçesi şöyledir:

"6284 sayılı yasanın 8/3 maddesi gereğince koruyucu tedbir kararı verilebilmesi için şiddetin uygulandığı hususunda delil ve belge aranmaz. Önleyici tedbir kararı geciktirmeksizin verilir. Bu kararın verilmesi bu kanunun amacını gerçekleştirilmeyi tehlikeye sokabilecek şekilde geciktirilemez. Bu nedenle İstanbul 1. Aile Mahkemesinin [...] tarihli kararı 6284 sayılı yasanın amacına, ruhuna ve özüne uygun bir karar olduğundan itirazın reddine karar vermek gerekmştir."

IV. İLGİLİ HUKUK

13. 6284 sayılı Kanun'un "Amaç, Kapsam ve Temel İlkeler" başlıklı 1. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir."

14. 6284 sayılı Kanun'un "Tanımlar" başlıklı 2. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Bu Kanunda yer alan;

...

b) *Ev içi şiddet*: Şiddet mağduru ve şiddet uygulayanla aynı haneyi paylaşmasa da aile veya hanede ya da aile mensubu sayılan diğer kişiler arasında meydana gelen her türlü fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik şiddeti,

...

c) *Kadına yönelik şiddet*: Kadınlara, yalnızca kadın oldukları için uygulanan veya kadınları etkileyen cinsiyete dayalı bir ayrımcılık ile kadının insan hakları ihlaline yol açan ve bu Kanunda şiddet olarak tanımlanan her türlü tutum ve davranışı,

d) *Şiddet*: Kişinin, fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik açıdan zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri, buna yönelik tehdit ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, toplumsal, kamusal veya özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranışı,

e) *Şiddet mağduru*: Bu Kanunda şiddet olarak tanımlanan tutum ve davranışlara doğrudan ya da dolaylı olarak maruz kalan veya kalma tehlikesi bulunan kişiyi ve şiddetten etkilenen veya etkilenme tehlikesi bulunan kişileri,

...

ifade eder."

15. 6284 sayılı Kanun'un "Tebdir kararının verilmesi, tebliği ve gizlilik" başlıklı 8. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(5) Tebdir kararının tefhim ve tebliğ işlemlerinde, tebdir kararına aykırılık hâlinde şiddet uygulayan hakkında zorlama hapsinin uygulanacağı ihtar yapılır.

16. 6284 sayılı Kanun'un "Tebdir kararlarına aykırılık" başlıklı 13. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Bu Kanun hükümlerine göre hakkında tebdir kararı verilen şiddet uygulayan, bu kararın gereklerine aykırı hareket etmesi hâlinde, fiili bir suç oluştursa bile ihlal edilen tedbirin niteliğine ve aykırılığın ağırlığına göre hâkim kararıyla üç günden on güne kadar zorlama hapsine tabi tutulur.

(2) Tebdir kararının gereklerine aykırılığın her tekrarında, ihlal edilen tedbirin niteliğine ve aykırılığın ağırlığına göre zorlama hapsinin süresi onbeş günden otuz güne kadardır. Ancak zorlama hapsinin toplam süresi altı ayı geçemez."

17. 18/1/2013 tarihli ve 28532 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6284 sayılı Kanun'a ilişkin Uygulama Yönetmeliği'nin "Tanımlar ve Kısaltmalar" başlıklı 3. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"ş) Tek taraflı ısrarlı takip: Aralarında aile bağı veya ilişki bulunup bulunmadığına bakılmaksızın, şiddet uygulayanın, şiddet mağduruna yönelik olarak, güvenliğinden endişe edecek şekilde fiziki veya psikolojik açıdan korku ve çaresizlik duygularına sebep olacak biçimde, içeriği ne olursa olsun fiili, sözlü, yazılı olarak ya da her türlü iletişim aracını kullanarak ve baskı altında tutacak her türlü tutum ve davranış, ifade eder."

18. 6284 sayılı Kanun'un genel gerekçesinin ilgili kısmı şu şekildedir:

"... Bu Tasarı öncelikle en temel insan hakkı olan yaşam hakkının korunması, kadın cinayetlerinin son bulması amacıyla kurumların şiddetle mücadelenin her aşamasında aktif rol almasını sağlamayı hedeflemektedir. Yine bu Tasarıda Devletin şiddeti önlemesi, şiddete uğrayanı çok yönlü koruması ve şiddet uygulayan veya şiddet uygulama ihtimali bulunan kişinin, verilecek koruyucu tedbir kararları ile rehabilite edilmesi amaçlanmıştır..."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

19. Anayasa Mahkemesinin 14/10/2025 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gerçeği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

20. Başvurucu; Türkiye çapında derece yaparak Boğaziçi Üniversitesinde okumaya hak kazanmış bir öğrenci olduğunu, mevcut rektör değişiklikleri sonrasında demokratik yollarla ve seçimle rektörün belirlenmesi, Üniversitenin insan haklarına saygılı ortamının korunması için anayasal bir hak olan protesto hakkını öğrenciler ve akademisyenler olarak kullandıklarını belirtmiştir. Protestoya katılan öğrenci ve akademisyenleri yıldırma için pek çok usulsüz disiplin soruşturması başlatıldığını vurgulamıştır. 4/10/2021 tarihinde Rektörlük binası yakınlarında olduğunu fakat hukuka aykırı herhangi bir şiddet eyleminde bulunmadığını ifade eden başvurucu, bir üniversite rektörünün kendisi aleyhine 6284 sayılı Kanun uyarınca önleyici tedbir kararı talep etmesinin rektörlük makamının saygınlığına ve ağırlığına yakışmadığı gibi hukuki bir dayanağı da olmadığını beyan etmiştir. Buna ilaveten olay tarihinden on sekiz gün sonra M.N.İ'nin önleyici tedbir talep etmesinin hakkını kötüye kullanılması teşkil ettiği ileri süren başvurucu, Aile Mahkemesinin aleyhine vermiş olduğu tedbir kararının 6284 sayılı Kanun'un özüne ve ruhuna aykırı olduğunu belirtmiş; adil yargılanma hakkının, ifade özgürlüğünün, toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

21. Bakanlık görüşünde; başvurunun M.N.İ'ye yönelik hakaret, aşağılama veya küçük düşürmeyi içeren söz ve davranışlarda bulunmaması yönünde verilen tedbir kararının esasında başvurucu da dâhil herkesin ifade özgürlüğünü kullanırken dikkat etmesi gereken eleştiri sınırlarının aşılmasını amacına hizmet ettiği, kararın bir aylığına verildiği, tedbirin bir aylık sürenin dolmasından sonra uzatılmadığı, başvurunun bu tedbir kararı nedeniyle ifade özgürlüğünün ne şekilde sınırlandırıldığını ve ne şekilde bir mağduriyet yaşadığını somut olayda ortaya koyamadığı belirtilmiştir.

B. Değerlendirme

22. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki niteliğinden dolayı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder. Başvuru esas itibarıyla başvuru Üniöersitede katıldığı protesto gösterilerinde sergilediğı hareketler gerekçe gösterilerek Üniversite Rektörü'nü ısrarlı takip ettiğı kabulüyle başvuru aleyhine önleyici tedbir uygulanmasına ilişkindir. Şu hâlde, başvurunun bir bütün olarak toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı kapsamında incelenmesi gerektiğı değerlendirilmiştir.

23. Anayasa'nın *"Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı"* başlıklı 34. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Herkes, önceden izin almadan, silahsız ve saldırısız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir.

Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı ancak, milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağığın ve genel ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla ve kanunla sınırlanabilir.

Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunda gösterilir."

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

24. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Müdahalenin Varlığı

25. Başvurucunun öğrenim gördüğü Üniversitenin Rektörü'nü protesto ettiğı esnada sergilediğı iddia edilen eylemler ve beyanları gerekçe gösterilerek aleyhine Mahkeme tarafından *"başvurucunun davacıya karşı bir ay süre ile şiddet tehdidi, hakaret, aşağılama veya küçük düşürmeyi içeren söz ve davranışlarda bulunmamasına"* şeklinde bir önleyici tedbir kararı verilmiştir. Başvurucunun toplantı hakkını kullanarak gerçekleştirdiğini belirttiğı protesto eyleminden hemen sonra böyle bir tedbir kararının verilmesinin başvuruöunun tekrar toplantı hakkını kullanması üzerinde caydırıcı etki oluşturabileceğini söylemek mümkündür. Üstelik söz konusu tedbir kararına uyulmaması durumunda 6284 sayılı Kanun'da öngörölen zorlama hapsine başvurulacağı hesaba katıldığında anılan caydırıcı etkinin varlığı daha da kuvvetlenmektedir. Şu hâlde, başvuru aleyhine hükmedilen tedbir kararının başvuruöunun toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına müdahale teşkil ettiğı kabul edilmelidir.

b. Müdahalenin İhlal Oluşturup Oluşturmadağı

26. Anayasa'nın 13. maddesi şöyledir:

"Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."

27. Şu hâlde, müdahalenin Anayasa'nın 13. maddesinde düzenlenen ve eldeki başvuruya uygun düşen, kanun tarafından öngörülmeye, Anayasa'nın 34. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen haklı sebeplerden bir veya daha fazlasına dayanma, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olmama koşullarına uygun olup olmadığının belirlenmesi gerekir.

i. Kanunilik

(1) Genel İlkeler

28. Hak ya da özgürlüklere bir müdahale söz konusu olduğunda öncelikle tespiti gereken husus, müdahaleye yetki veren bir kanun hükmünün mevcut olup olmadığıdır. Anayasa'nın 34. maddesi kapsamında yapılan bir müdahalenin kanunilik şartını sağladığının kabul edilebilmesi için müdahalenin kanuni bir dayanağının bulunması zorunludur (kanunilik şartına başka bağlamalarda dikkat çeken kararlar için bkz. *Sevim Akat Eşki* [1. B.], B. No: 2013/2187, 19/12/2013, § 36; *Tuğba Arslan* [GK], B. No: 2014/256, 25/6/2014, § 82; *Hayriye Özdemir* [2. B.], B. No: 2013/3434, 25/6/2015, §§ 56-61; *Halk Radyo ve Televizyon Yayıncılık A.Ş.* [GK], B. No: 2014/19270, 11/7/2019, § 35).

29. Anayasa uyarınca, temel hak ve özgürlüklere getirilen sınırlamaların öncelikle kanunla öngörülmüş olması gerekir. Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihadına göre de Anayasa'nın 13. maddesinde yer alan kanunilik ölçütünün karşılanması için müdahale, şekli anlamda bir kanuna dayanmalıdır (*Mehmet Akdoğan ve diğerleri* [1. B.], B. No: 2013/817, 19/12/2013, § 31; *Bülent Polat* [GK], B. No: 2013/7666, 10/12/2015, § 75; *Fatih Saraman* [GK], B. No: 2014/7256, 27/2/2019, § 65; *Tamer Mahmutoğlu* [GK], B. No: 2017/38953, 23/7/2020, § 103).

30. Bununla birlikte temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin kanunların şeklen var olması yeterli değildir. Kanunilik ölçütü aynı zamanda maddi bir içeriği de gerektirmekte olup bu noktada kanunun niteliği önem kazanmaktadır. Kanunla sınırlama ölçütü; sınırlamanın erişilebilirliğini, *öngörülebilirliğini* ve kesinliğini ifade eden *belirliliğini* güvence altına almaktadır (*Halime Sare Aysal* [GK], B. No: 2013/1789, 11/11/2015, § 62; *Fatih Saraman*, § 66; *Tamer Mahmutoğlu*, § 104).

31. Belirlilik, bir kuralın keyfiliğe yol açmayacak bir içerikte olmasını ifade eder. Temel hakların sınırlandırılmasına ilişkin kanuni düzenlemenin içerik, amaç ve kapsam bakımından belirli ve muhataplarının hukuksal durumlarını algılayabilecekleri açıklıkta olması gerekir. Bir kanuni düzenlemede, hangi davranış veya olgulara hangi hukuksal sonuçların bağlanacağı ve bu bağlamda kamusal makamlar için nasıl bir müdahale yetkisinin doğacağı belirli bir kesinlik ölçüsünde ortaya konmalıdır. Bu durumda bireylerin hak ve yükümlülüklerini öngörerek davranışlarını bu doğrultuda tanzim etmeleri mümkün olabilir. Böylece hukuk güvenliği sağlanarak kamu gücünü kullanan organların keyfi davranışlarının önüne geçilmiş olur (*Hayriye Özdemir*, §§ 56, 57).

32. Hukukun kendisi -beraberinde getireceği idari pratiğin dışında- söz konusu işlemin meşru amacını da gözönünde tutarak keyfî müdahalelere karşı biryci korumak için yetkili makamlara bırakılan takdir yetkisinin kapsamını yeterince açık bir şekilde göstermelidir. Diğer bir anlatımla hukuk sistemi, kamu makamlarına hangi şartlarda ve hangi sınırlar içinde müdahalelerde bulunma yetkisinin verildiğini açık ifadelerle ortaya koyacak nitelikte olmalı ve bu bağlamda ilgili müdahalenin muhataplarına müdahaleye zemin hazırlayan şartlar ile müdahalenin sonuçları açısından bir öngöründe bulunabilmeleri imkânı tanımalıdır (*Halime Sare Aysal*, § 64; *Fatih Saraman*, § 68; *Turgut Duman*, § 69; *Tamer Mahmutoglu*, § 106).

33. Bununla birlikte bir kuralın karmaşık olması ya da belirli ölçülerde soyutluk içermesi, bu nedenle hukuki yardım ile tam olarak anlaşılabilir hâle gelmesi veya kullanılan kavramların anlamlarının hukuksal değerlendirme sonucunda ortaya çıkması tek başına hukuken öngörülebilirlik ilkesine aykırı görülemez. Bu kapsamda hak ya da özgürlüğe müdahale eden kural, belirli ölçülerdeki takdir alanını elbette uygulayıcıya bırakabilir. Fakat bu takdir alanının sınırlarının da yeterli açıklıkta belirlenmesi ve kuralın öngörülebilirliğini sağlayacak şekilde asgari bir kesinlik içermesi zaruridir (benzer değerlendirmeler için bkz. *Halime Sare Aysal*, § 65; *Fatih Saraman*, § 69; *Turgut Duman*, § 70; *Tamer Mahmutoglu*, § 107; *Hayriye Özdemir*, § 58). O hâlde, kanunun varlığı kadar kanun metninin ve uygulamasının da bireylerin davranışlarının sonucunu önceden öngörebilecekleri kadar hukuki belirlilik taşıması gerekir. Bir diğer ifadeyle kanunun kalitesi de kanunilik koşulunun sağlanıp sağlanmadığının tespitinde önem arz etmektedir (*Necmiye Çiftçi ve diğerleri* [1. B.], B. No: 2013/1301, 30/12/2014, § 55).

34. Aksi bir durumda Anayasa'nın 13. maddesinin aradığı anlamda kamu gücünü kullanan organların keyfî davranışlarının önüne geçen ve kişilerin hukuku bilmelerine yardımcı olacak erişilebilir, öngörülebilir ve kesin nitelikte bir kanun hükmünün bulunmadığı sonucuna varılacaktır (*Tuğba Arslan*, § 91; *Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası ve diğerleri*, [GK], B. No: 2014/920, 25/5/2017, § 62). Öyleyse bir kanun kuralının teorik olarak belirli ve öngörülebilir hükümler içermesi yeterli olmayıp bu kuralın nihayetinde yargısal denetim yapan kamu makamlarınca somut uyumsuzluklarda uygulanabilir olduğuna ilişkin hukuki değerlendirmelerin de belirli ve öngörülebilir olması gerekir (benzer yönde kararlar için bkz. *Tamer Mahmutoglu*, § 108; *Ayşe Ortak* [GK], B. No: 2018/25011, 6/1/2022, § 77). Açık ve anlaşılır şekilde düzenlenseler dahi suç ve ceza öngören kurallarla ilgili olarak yargı organlarının yorumuna ihtiyaç duyulabilir. Bu noktada yargı organlarının yaptıkları yorumun kuralın özüyle çelişmemesi ve öngörülebilir olması son derece önemlidir (*Mehmet Emin Karamehmet ve diğerleri* [2. B.], B. No: 2017/4902, 28/1/2020, § 47).

35. Dolayısıyla somut olayda olduğu gibi tedbir kararıyla bir toplantı ve gösteri yürüyüşüne müdahalede bulunulduğunda keyfiligi önlemek için müdahalenin ulaşılabilir, belirli ve öngörülebilir şekilde düzenlenmiş bir kanun hükmüne dayanması gerekmektedir. Derece mahkemelerinin yorum ve uygulamasının bir kuralın belirliliğini doğrudan doğruya etkilediği dikkate alındığında, Anayasa Mahkemesince somut olayda yapılması gereken, incelemeye konu norm hakkında yargı makamının yorumunun, hangi davranışların yasaklanarak yaptırma bağlandığını kişilerin öngörebilmelerini sağlayacak belirlilikte olup olmadığının tespit edilmesidir (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. *Hanifi Yalçılı* [GK], B. No: 2014/5224, 10/6/2021, § 95).

(2) İlkelerin Olaya Uygulanması

36. Somut olayda, 2/1/2021 tarihli Boğaziçi Üniversitesine rektör ataması kararıyla başlayan protesto gösterileri kapsamında 4/10/2021 tarihinde Rektörlük binasının önünde makam aracının ön tarafında duran öğrencilere güvenlik güçlerinin müdahale etmesiyle ortaya çıkan arbede neticesinde, öğrenciler aleyhine cezai kovuşturma ve disiplin soruşturmaları başlatılmıştır. Olay esnasında Rektörlük binası yakınlarında olduğu anlaşılan, çeşitli tarihlerde protesto gösterilerine katıldığını da beyan eden başvuru hakkında da yürütülmekte olan ceza kovuşturması ve disiplin soruşturması olduğu görülmektedir.

37. Başvuru aleyhine, 6284 sayılı Kanun uyarınca Üniversite Rektörü lehine 1 ay süreli tedbir kararı verilmiştir. Öncelikle önemle altı çizilmelidir ki mezkûr Kanun'un adından da anlaşılacağı üzere Kanun'un asıl amacı ailenin korunması ve kadına karşı şiddetin önlenmesidir. Nitekim 6284 sayılı Kanun'un genel gerekçesine göre (bkz. § 18) Kanun'un öncelikli amacı, temel bir insan hakkı olan yaşam hakkının korunması, kadın cinayetlerinin sona ermesi amacıyla devlet kurumlarının kadına karşı şiddetle mücadelenin her safhasında aktif katılım göstermelerini sağlamaktır. Ailenin korunmasından anlaşılmaması gereken, şüphesiz ki aile içi şiddete maruz kalan kişiyi korumaktır. Bu noktada aile içi şiddete maruz kalan kişinin cinsiyetinin önem arz etmediği açıktır.

38. Somut olayda ilk derece mahkemesi bahsi geçen Kanun'a dayanarak başvuru şiddet uygulayan kişi, Boğaziçi Üniversitesi Rektörü'nün ise ısrarlı takip mağduru olduğunu değerlendirmiştir. İsrarlı takip mağduru kavramı Kanun'da tanımlanmamış fakat ilgili Yönetmelik'te tanımlanmıştır (bkz. § 17). Buna göre bir kimsenin ısrarlı takip mağduru olabilmesi için şiddet uygulayanla arasında aile bağı ya da ilişki bulunması aranmamaktadır. Bir an için Kanun'un adı, amacı ve Yönetmelik'teki tanım bir bütün olarak değerlendirildiğinde, ısrarlı takip mağdurunun kadın olması gerektiği düşünülebilir. Öte yandan teorik açıdan Kanun'un amacı, şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınları, çocukları, aile bireylerini ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olanları korumak şeklinde açıklanmış olup somut olayda da M.N.'nin anılan gruplardan şiddete uğrama tehlikesi bulunan tek taraflı ısrarlı takip mağduru olduğunun kabul edildiği görülmektedir. Yargı makamları, somut olayda başvuru şiddet uygulayanın Üniversite Rektörü'ne şiddet uyguladığını ya da şiddet uygulama tehlikesi olduğunu; Üniversite Rektörü'nün de başvuru karşısında ısrarlı takip mağduru olduğunu değerlendirmiştir. Bu kapsamda mezkûr Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine dayanarak başvuru aleyhine önleyici tedbir uygulanmasına karar veren Aile Mahkemesi kararına itiraz üzerine, itirazı değerlendirmeye yetkili Aile Mahkemesi "6284 sayılı yasanın amacına, ruhuna ve özüne uygun bir karar olduğundan itirazın reddine" şeklinde karar vermiştir. Buna karşın somut olayın şartları gözetildiğinde bir üniversite rektörünün kendisini protesto eden öğrenci karşısında nasıl ısrarlı takip mağduru olarak nitelendirildiği mahkemelerin gerekçeli kararlarından anlaşılamamaktadır.

39. Gerçekten de Üniversite Rektörü'nün sahip olduğu kamu gücü dikkate alındığında, yukarıda anılan Kanun ışığında Rektör'ün nasıl bir yorum yöntemiyle ısrarlı takip mağduru olarak nitelendirildiği anlaşılamadığından mahkemelerin Kanun'u yorumlamalarının öngörülemez olduğu değerlendirilmiştir. Şu hâlde, bir hakka ya da özgürlüğe müdahale eden kuralın yorumlanmasında belirli ölçülerde takdir alanı elbette yargı mercilerine ait olmakla birlikte bu takdir alanının müdahaleye dayanak kuralın somut olaya uygulanmasının bireyler tarafından öngörülebilir olduğunu ortaya koyacak şekilde kullanılması zaruri olduğundan somut olayda müdahalenin kanunilik şartını sağlamadığı sonucuna varılmıştır.

40. Müdahalenin kanunilik ölçütünü karşılamadığı sonucuna ulaşıldığından ayrıca meşru amacı ve demokratik bir toplumda gerekli olup olmadığı yönünden incelenmesine gerek bulunmadığı değerlendirilmiştir.

41. Sonuç olarak başvurunun Anayasa'nın 34. maddesinde güvence altına alınan toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

VI. GİDERİM

42. Başvurucu; anayasal haklarının ihlal edildiğinin tespiti, yeniden yargılama ile 50.000 TL manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

43. Başvurucu aleyhine verilen bir ay süreli önleyici tedbir kararına itirazın reddine dair 25/11/2021 tarihinde karar verildiği ve tedbirin süresinin dolduğu görüldüğünden tespit edilen hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmamaktadır. Bu kapsamda kararın ilgili mahkemesine bilgilendirme amacıyla gönderilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

44. Öte yandan ihlalin niteliği dikkate alınarak başvurucuya net 34.000 TL manevi tazminat ödenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

VII. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvurucunun kamuya açık belgelerde kimliğinin gizli tutulması talebinin **KABULÜNE**,

B. Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın **KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA**,

C. Anayasa'nın 34. maddesinde güvence altına alınan toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının **İHLAL EDİLDİĞİNE**,

D. Başvurucuya net 34.000 TL manevi tazminat **ÖDENMESİNE**, tazminata ilişkin diğer taleplerin **REDDİNE**,

E. 487,60 TL harç ve 30.000 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 30.487,60 TL yargılama giderinin başvurucuya **ÖDENMESİNE**,

F. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvurunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal **FAİZ UYGULANMASINA**,

G. Kararın bir örneğinin bilgi için İstanbul 1. Aile Mahkemesine (D. İş 2021/8185) **GÖNDERİLMESİNE**,

H. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına **GÖNDERİLMESİNE** 14/10/2025 tarihinde **OYBİRLİĞİYLE** karar verildi.